

EDWARD MATUSZAK
*Centrum Doradztwa i Edukacji w Rolnictwie
Oddział w Poznaniu*

SYSTEM INFORMACJI ROLNICZEJ

Przechodzenie do gospodarki rynkowej wymaga tworzenia wielu rozwiązań, których brak w poprzednim systemie gospodarczym był mniej odczuwalny. Jednym z nich jest system informacji rolniczej. Brak kompleksowego systemu informacji rolniczej odczuwany jest od początku wchodzenia w gospodarkę rynkową na różnych szczeblach podejmowania decyzji począwszy od producentów rolnych, a kończąc na gremiach decydenckich określających ekonomiczne parametry funkcjonowania rolnictwa i gospodarki żywnościowej. Sytuację pogorszyła likwidacja struktur pionowych w wielu dziedzinach rolnictwa, które poprzednio gromadziły informacje w zakresie szeroko rozumianej sytuacji rynkowej.

Spośród instytucji, które podjęły próby tworzenia częściowych rozwiązań w dziedzinie informacji rolniczej wymienić trzeba między innymi: Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Państwową Inspekcję Skupu i Przetwórstwa Artykułów Rolnych, Polsko-Amerykański Program Informacji Rynkowej i Standaryzacji, Ośrodki Doradztwa Rolniczego, a w ostatnich latach źródłem informacji rynkowej stały się również tworzące się giełdy produktów rolnych.

Ośrodki Doradztwa Rolniczego od samego początku powstania systemu informacji dla potrzeb rolnictwa aktywnie uczestniczą w jego tworzeniu. Tworzą lokalne zbiory informacji obejmujące najczęściej swoim zasięgiem obszar województwa, a także dostarczają informacji gromadzonych, przetwarzanych i publikowanych przez IERiGŻ oraz Polsko-Amerykański Program Informacji Rynkowej i Standaryzacji. Od dłuższego czasu - z udziałem Ośrodków Doradztwa Rolniczego - toczy się dyskusja dotycząca utworzenia systemu informacji rolniczej; jego zakresu merytorycznego, metod gromadzenia i przetwarzania informacji, źródeł informacji oraz rozwiązań techniczno - organizacyjnych zapewniających szybkie przetwarzanie i przepływ informacji⁽¹⁾. Zagadnienia te były również przedmiotem dyskusji w trakcie konferencji dyrektorów Ośrodków Doradztwa Rolniczego zorganizowanej w dniach 7-9.06.1994 r. w IUNG w Puławach przez Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Polsko-Amerykański Program Doradztwa Rolniczego.

Wprowadzeniem do dyskusji były następujące referaty:

1. System informacji rolniczej w USA - Jim Richardson i Gary Sheppard - doradcy z Polsko-Amerykańskiego Programu Doradztwa Rolniczego.

(1) W dniach 1-2.12.1993 r. konferencja nt. „Stan i kierunki rozwoju systemu rolniczej informacji rynkowej” odbyła się w ODR w Minikowie.

2. Współpraca ODR z Polsko-Amerykańskim Programem Informacji Rynkowej i Standaryzacji - Iwona Nurzyńska
3. Plany MRiGŻ w zakresie infrastruktury technicznej systemu informacji rynkowej - Agnieszka Boboli - doradca Ministra Rolnictwa i Gosp. Żywnościowej.
4. Zasady funkcjonowania towarowej giełdy rolniczej i możliwości współpracy Giełdy Poznańskiej z ODR - Michał Jerzak - prezes Zarządu Giełdy Poznańskiej.
5. System informacji naukowej tworzony przez CBR - Krystyna Kocznorowska

Przeprowadzona następnie dyskusja grupowa dotyczyła następujących zagadnień:

1. Jakie informacje z zakresu rolnictwa mogą i powinny być gromadzone w ODR?
2. Z jakich źródeł informacji ODR chciałaby korzystać?
3. Niezbędne działania dla tworzenia systemu informacji rolniczej.
4. Jaką rolę dla ODR widzą dyrektorzy ODR w procesie tworzenia rolniczych giełd towarowych?

W trakcie dyskusji wysunięto wiele propozycji i uwag, które mogą być wykorzystane w tworzeniu informacji w rolnictwie. Poniżej zamieszczone odpowiedzi - z konieczności w sposób syntetyczny - uszeregowane zostały w kolejności malejącej ważności⁽²⁾.

Ad. 1.

1. Informacje rynkowe dotyczące aktualnych cen, popytu, podaży oraz prognoz dla produktów rolniczych i środków produkcji.
2. Informacje o społeczno-ekonomicznych uwarunkowaniach produkcji (kredyty, ubezpieczenia, podatki, przepisy prawne).
3. Informacje o zakładach przetwórczych, handlowych, usługowych, firmach organizujących wystawy i promocje, reprezentantach kapitału zagranicznego.
4. Informacje dotyczące gospodarstw (koszty produkcji, nakłady, dochody).
5. Programy rozwoju regionalnego.

(2) Szczegółowe informacje z konferencji zamieszczone będą w materiałach konferencyjnych.

6. Informacje o wynikach zakończonych prac badawczych przeznaczonych do upowszechniania i szkoleniach.

7. Informacje statystyczne o gospodarstwach w województwie.

Łącznie zgłoszonych zostało 20 „kategorii” informacji.

Ad. 2.

Wymieniono następujące najważniejsze źródła informacji:

1. Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
2. Agencje rządowe (ARR, ARiMR, AWRSP, PISiPAK itp)
3. Giełdy rolne i targowiska
4. Urząd Statystyczny
5. Jednostki badawczo - rozwojowe resortu rolnictwa, AR, CBR
6. Własne bazy danych.

Ad. 3.

1. Ujednolicenie (unifikacja) sprzętu komputerowego, oprogramowania, technik gromadzenia informacji i przetwarzania informacji.
2. Wyposażenie poszczególnych ODR w niezbędne środki techniczne - stworzenie właściwej infrastruktury technicznej w celu szybkiego przekazywania informacji.
3. Przeszkolenie doradców szczególnie w zakresie gromadzenia danych i przetwarzania informacji.
4. Opracowanie systemu upowszechniania informacji - dystrybucji informacji.
5. Wyodrębnienie centrum (jednostki koordynującej) w zakresie gromadzenia i przetwarzania informacji.
6. Utrzymywanie kontaktu z placówkami naukowo-badawczymi.

Ad. 4.

1. Edukacyjna działalność ODR dotycząca giełdowego obrotu produktami rolnymi.
2. Upowszechnianie jakościowych standardów giełdowych.
3. Wsparcie techniczne dla organizowanych biur maklerskich.

4. Gromadzenie informacji dotyczącej przewidywanej sprzedaży produktów rolnych poprzez giełdę.

Po zakończonej dyskusji dyrektorzy ODR Wrocław, Bratoszewice i Minikowo prezentowali dotychczasowe doświadczenia dotyczące zakresu zbieranych informacji, sposobu gromadzenia, przetwarzania oraz sposobów i środków przekazywania informacji rolnikom i innym zainteresowanym osobom, przedsiębiorstwom i instytucjom.